RUSKI INWALID

N°. 18.

WTOREK 23. *Stycznia* 1817.

CZYLI

WIADOMOŚĆI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomośći krajowe: Patryotyczne Ofiary. Ogłoszenie. Ukaz J. C. M. 20. pazdziernika 1816 roku. — Wiadomośći zagraniczne: Niemcy. Niederlandy. Francyia. Włochy. Anglia. Danija. — Rozmaite Wiadomośći. — Wiadomośći Uczone.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Patryotyczne Ofiary.

J. W. J. X. Stanisław Bohusz Siestrzencewicz Metropolita wszystkich Rzymsko-Katolickiego wyznania kośćiołów istnieiących w Państwie Rossyiskim, Rozmaitych orderów Kawaler, wielu uczonych i Dobroczynnych Towarzystw członek za jeden exemplarz tey gazety ofiarował rubli ass. 100, po odtrąceniu ceny pomienioney gazety zostaje na rzecz Inwalidów rubli 65.

Ogłoszenie.

Po rospatrzeniu dowodów o służbie wóyskowey uwolnionych od niey s przyczyny ran odniesionych, Odeskiego pieszego pułku Sztabs-Kapitana Zaleskiego, Mińskiego pieszego pułku Truboiewskiego, i Nowohorodzkiego Dragunów pułku Porucznika Kisielewskiego; Komitet ustanowiony dnia 18. sierpnia 1814 roku pomieszcza onych komenderującemi rotami w 2. brygadzie do urządzenia dróg. Zaleski i Trubaiewski maią sobie Naymiłośćiwiey pozwolone pensyie całey gaży.

W Naywyzszym J. C. M. ukazie danym 20. pazdziernika 1816 roku pełniącemu obowiązek głownego Dyrektora lądowey Kommunikacyi podpisem ręki Nayiasnieyszego Pana stwierdzonym następujące zawarte są postanowienia.

W nagrodę służby umarłych officialistow niższych stopni, w udziale kommunikacyi lądowych, pozostałym po nich wdowom czynić pieniężne wsparcia według następujących prawideł:

1°. Wdowy które niemaią iescze lat 40 skończonych odbiorą iednoczasowie roczną pensyią swych mężów.

2°. Wdowy maystrów lat wyżey oznaczonych odbiorą także roczną pensyią swoich mężow; a jeśliby mężowie ich byli w służbie woienney w stopniach pod Oficerów, i gaża ich niewynosiła rubl 400; takich wdowy odbierać będą pensyią *Szluchwachtera* rubli 40, wdowy zaś po mężach, których gaża od 400 do 800 dochodziła rubli, odbierać będą trzecią tylko część roczney pensyi mężów swoich.

3°. Wdowy po maystrach niesłużących w woysku żadney nie odbiorą nagrody.

4°. Wszystkim zaś pomienionych stopni wdowom maiącym więcey nad lat 40 będzie się opłacać summa po 2 ruble co rok przez cały przeciąg ich życia.

5°. Jednoczasowe nagrody pomienionym wdowom mają się opłacać z pensyii zostających się od niedokompletowanych placów oficialistów służby cywilney w rzeczoney kommunikacyi, dożywotnie zaś pensyie po rubli 2 mają się zaliczać s kassy Państwa.

W przeszły Wtorek to iest dnia 16. stycznia Pełnomocnik francuski poseł Hrabia de Noal dawał w zaymującym się przez niego pałacu Bal okazały. Przytomność *Nayiasnieyszego Pana* i *Całey Nayiaśnieyszey rodziny*, dodawała blasku temu swietnemu zgromadzeniu; cały pałac zdawał się płonąć rzęsistym swiatłem; schody prowadzące do wielkiego, i bogato ozdobionego salonu po obu stron ostawione wielkiemi pomaranczowemi drzewami, tudziez w rozlicznych kolorach naturalnemi kwiatami wczesnie zapowiadały zachwycający widok samego przybytku; jakoż wrzeczy samey nic onemu co do wspaniałośći, smaku, i prawdziwego wyboru ozdob niebrakowało. Wielka, i doskonała orkiestra zupełną czyniła harmonią całośći. Nastąpił czas wieczerzy, ruszyła *Nayiaśnieysza familiia* do okazałey sali bogato i obficie zastawioney. Ledwie *Cesarz Jegomość Nayiasnieysze Cesarzowe i W. Xiąże Jegomość* raczyli usieść za stołem, doskonałe męskie i kobiece głosy towarzyszone dobranemi instrumentami muzyki, poczęły bawić zmysł słuchu. *Nayiasnieyszy Cesarz Jegomość i Wielki Xiąże Michał Pawłowicz* robiąc honor tey wroczystosi, raczyli się ukazać w orderze S. Ducha, a wielu z Generałów byłych we Francyi, znaydujących się na pomienionym balu, mieli krzyż S. Ludwika, otrzymany od Króla Francuskiego w czasie bytnośći ich w Paryżu.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

Z Drezna, 6. *stycznia.*

Xiąże Jegomość panujący *Saxe-Cobourg* przybył tu wczora rano, był z odwiedzinami u Króla Jegomośći i u rodziny Królewskiey; jadł potym obiad u Dworu, i był przytomny koncertowi, który był dany wieczorem.

S Sztutgardu, 10. *stycznia.*

Król ma zamiar powiększyć gażę officialiastom w rozmaitych sądownictwach i biurach służącym, niewyłączając od tego i Radców. Podięcie się nagłe ceny w ciągu przeszłych dni 10 czyli 12 na wszystkie produkta i towary, robią takowe przedsię wzięcie nieodbitym.

Niderlandy.

Z Bruxel, 12. *stycznia.*

Przed kilku dniami mówiono u nas o radzie jeneralney Ministrów, na którey prezydował Król Jegomość; dodaią iż rostrząsane tam będą środki do zabronienia wywozu zboża za granice; lecz to iescze nie iest pewne.

Częste odbieramy doniesienia z róznych prowincyi naszego państwa, o strasznych samobóystwach które się coraz powiększają.

Z Bruxel, 13. *stycznia.*

W Batawii i innych miastach i osiadłośćiach wyspy Jawy odprawowane były nabożeństwa i inne uroczyste obchody, z okazyi powrócenia oney pod rząd Niderlandski.

Pięciu ludzi ubili iednego piekarza, i zabrali będące przynim 14 funtów mąki.

Ilość zboża i produktów w Królewstwie naszym iest większa nad nasze potrzeby, ale chciwość kupców, i obywateli iedyną iest przyczyną drożyzny, i nędzy. Można toż samo powiedzieć i o innych krajach, lecz któż otym niewie, iż rodzay ludzki nigdyby niedoswiadczał w niczym niedostatku, gdyby pamiętał na przykazanie równie święte jak zbawienne «kochay bliźniego twego iak siebie samego.»

Francya.

S Paryża 10. *stycznia.*

Papiery nasze znacznie idą w górę.

Król roskazał wydać s kassy państwa, summę 700,000 franków, aby rękodzielnie Lionu niebyły besczynne.

W nocy s 4 na 5 b. m. straszny powstał wicher w Arras niesłychane porobił kleski, dwa domy wywrócił w samym miescie, rozwalinami onych odebrał życie iednemu człowiekowi, a 7 okaleczył opuśćiwszy miasto nieominął okolic onego, wszędy okropne swoiey bytnośći zostawił ślady.

Doktor Korwizar były niegdyś głównym lekarzem Bonaparty, od niejakiego czasu niebespiecznie iest chory.

W tych dniach Jenerołowie Angielscy dawali ucztę Hrabiemu Rostopczynowi, i iednemu Francuskiemu Kapitanowi który w porę bytnosci Bonaparty w Moskwie ocalił życie iednemu Jenerałowi Angielskiemu.

Z Paryża, 11. *stycznia.*

Dnia 7 b. m. czytano w kilku z naszych dzienników następującą notę:

«Upewniają iż ieden znakomity Oficer wysokiego stopnia, i który powołania swoiego posiada

wielkie, i głębokie wiadomośćie, oznaczył mieysce mające się zająć przez niego na cmentarzu *du Père Lachaise*, roskazał nawet przygotować nad grobny kamień, na którym będą wyryte następujące słowa: *wszystko się kończy z życiem.*» Widoczne są iego przygotowania dotey wielkiey podróży, nikt jednak zgadnąć niemoże jakie przyczyny wiodą go do takiego przed się wzięcia. Lecz jakieby kolwiek one były, starają mu się przypomnieć przez głos dzienników, (nie podobna aby z nich który niewpadł mu w ręce) iż postępek takowy z jego strony okryie załobą i smutkiem, prawdziwie przywiązaną do niego rodzinę, napełni oraz żalem serca wielu znakomitych osób. Proszą go aby lepiey się zastanowił nad przed się wziętym zamysłem.

Włochy.

Z Neapolu, 7 stycznia.

Już przestali tu mówić o podróży Cesarza Austryackiego do tey stolicy, a s pewnoscią twierdzą, że Król nasz uda się do wiednia na następującą wiosnę. Powiadają, iż J. K. M. w dzień swoiego urudzenia (przypadający 12 stycznia, w który zakończy 66 rok od urodzenia) ma wykonać według dawnego zwyczaiu przysięgę. Niemógł tego uczynić przy wiezdzie swoim do stolicy, gdyż ta była zajęta przez cudzoziemskie woyska. Podczas takowey ceremonii wszystkie woyska są pod dowódctwem *wybranego przez narod* Elettò di popolo). Kiedy się Król przybliży do Bram miastowych, pytają się iego o imie i przyczynę przyiazdu, w tenczas wyliczaiąc imiona swoie i tytuły, następuiące dodaie słowa: «Wstępuię do stolicy abym panował dla sczęścia ludu.» *Wybrany przez narod* wysłuchawszy przysięgi J. K. M. głośno woła: niechże się ziszczą twe słowa! Niech żyie Król Ferdynand!» Prowadzą potym Króla Jegomości do Koscioła, gdzie Arcybiskup odprawia nabożeństwo modląc się o sczescie ludu, po którym skończonym, postępuie cały orszak do pałacu tam dopiero znowu swego Monarchę przyymuie *wybrany przez narod*, oraz wszyscy urzędnicy Dworu. Na klassę uboższych rozsyłają się dnia tego wielkie jałmużny.

Anglia.

Z Londynu 8. stycznia.

Jego Cesarzewiczowska Mość Wielki Xiąże Nikołay wszędzie odbiera honory powinne Jego Wysokiey osobie. Ale smieszna nie ufność Angielskich kupców i rękodzielników lękających się zawsze, aby podróżujący nieprzejęli sekretów, używanych przez nich w rozmaitych rękodzielniach (a naybardziey w Birmingham i Manchester) iest przyczyną iż niechcieli aby będący w swicie podróży J. C. M. widzieli ich rękodzielnie i używane w nich machiny. Takowy nie delikatny postępek mogłby zepewne sprawić nieukontentowanie Wielkiemu Xięciu Jegomości, gdyby wrodzona dobroć serca Jego nie osądziła takowey słabości za wartą bydz darowaną, zwłaszcza kiedy Jego Cesarzewiczowska Mość raczy przypomnieć sobie, że zbytnia niegdyś ufność Anglikow, zawsze była przyczyną złych skutków. Zastanawiania się nad osobliwościami starożytności, i inne rzadkośćie tego kraju, tyle zaymują tego wielkiego podróżującego, iż sam dobrowolnie się raczył wyrzec wszelkich odwiedzań rękodzielni.

Królowa Imość przez dwa dni mocno była chorą, dzisiay iuż poczyna przychodzić do zdrowia.

Zbiór celnych, akcyzowych, i poziomych podatków, tudzież dochody pocztowe i pieczętne, obrócone są na opłacenie procentów od summy złokowaney. W Kuryierze umiesczone iest porównanie takowych dochodów byłych w roku 1815, s podobnemi w 1816 roku, s którego widać, iż rok 1815 doliczaiący do 66,443,802 f. s. przewyższa przeszły 1816 dziewięciu milionami, ośmdziesiąt trzema tysiącami, sto ośmiu funtami szterlingow, gdyż ten ostatni ze wszystkich wspomnionych źródeł naliczał tylko 57,360,694 f. s. Kuryier strasznie się rozszerza nad przyczynami takowey niższości dochodów.

« Ministrowie » (Mowi Morning Chronicl) drzeć powinni na każde wspomnienie zwołania Parlamentu; tam się albowiem okaże nie ograniczona, niesłychana, i niczym niemogąca się wymówić ich rozrzutność.» Na takie odezwanie się pomienioney gazety, Kuryier następuiącemi odpowiada słowy: Jeżeli zachowanie oyczyzny od nayokropnieyszego iakie kiedykolwiek bydz mogło tyraństwa może bydz przyczyną boiaźni; Ministrowie w takim razie powinni bydz oną przcięci za wspomnieniem zwołania Parlamentu. Co się zaś tycze wydatków, te iakby niebyły znaczne, niedaią przeto pobudki do tłomaczenia się Ministrom, i do skrywania onych. One są wiadome całemu państwu. Każdy dobrze myslący obywatel przekonany iest, że wydatki takowe są nieodbite dla ocalenia istnienia Angielskiego narodu, i że przez pośrednictwo onych tylko, moglismy okupić dni naszey pomyslności, ołtarze Panu zastępów, wolność i niezawi-

całość oyczyzny, groby naddziadów i przytułek dzieci naszych.

Dania.

S Kopenhagi 4. stycznia.

Na początku tego roku siła Morska Danii liczyła dwóch Admirałów, jednego Vice-Admirała, jedynastu Kontr-Admirałów, pięciu Komendantów, siedmiu Kapitanów komenderujących: 21 Kapitanów, 4 Sztabs-Kapitanów, i 82 Poruczników. Mianowano szesnastu nauczycieli dla korpusu kadetow do siły morskiey. Dziesięć stych kadetów mają przeznaczoney pensyi po sto bankowych talarów; a 29 iest takick, którzy biorą po talarów 50 i. t. d.

ROZMAITE WIADOMOSCI.

Sędzia Szwaycarski.

Oberzysta w jedney Szwaycarskiey wiosce drogo wziół za obiad u przeiezdzającego Francuskiego Oficera, ten rozumieiąc się bydz oszukanym udaie się po sprawiedliwość do mieyscowego sędziego: w izbie sądowey nieznalazłszy nikogo, chciał póyść prosto do domu postrzegacza słuszności, w tym służący oznaymuie, iż sędzia uadchodzi, otwieraja się drzwi izby, i kogoż Oficer widzi? tegoż samego oberżystę, zdziwiony niewie co mówić, oberzysta zaś z nayspokoynieyszą twarzą pyta się Oficera o krzywdę? « Oto rachunek (odpowie drugi) który swiadczy żeś mnie oszukał biorąc 12 franków za obiad. » Prawda, (zawołał sędzia) oberzysta wzioł nadto, i sędzia czyniąc ci sprawiedliwość, 6 tylko franków zapłacić każe. Natym swiecie (dodał) każdy z swoiego żyć powinien rzemiosła. »

WIADOMOSCI UCZONE.

Dokończenie Historyi tegoczesney.

W Anglii dzieją się poruszenia, i niespokoynośćie, są to nieuchronne skutki pokoju, który zupełnie wywrócił przemysł, i kierunek narodowego handlu, beszczynni maytkowie, i robotnicy rękodzielni, pozbawieni sposobu do życia, proszą onego; ktoby zaś stąd przepowiadał majacą wyniknąć rewolucyią, taki niezna historyi tego Państwa: bardzo często zdarzały się podobne wypadki, jednakże Anglia niebyła zachwianą. Wytrzymały iest narod Angielski, wolność niezawraca im głowy, to zwyczayny onych polarm. Narody Europy ogólnie wzięte mogą bydz porównane do człowieka tylko co powstającego z długiey, i ciężkiey niemocy; w paroxyzmie gorączki zdawało mu się, iż nieczuł żadney dolęgliwości, i silnieyszym był nierównie, aniżeli w stanie naylepszego zdrowia; nastąpiło przesilenie, przeszło niebespieczeństwo, w ten czas mu się dała czuć cała słabość, i niedostatek siły. Narzeka na bezsiność, i utrzymuje, że mocnieyszym był w chorobie, i nietyle dokuczały mu boleści. Ale zato powoli sił nowych nabiera, wszystkie źrodła życia powracają do równowagi, wkrótce powróci do stanu doskonałego zdrowia.

Europa dzisiay w takim właśnie znayduie się stanie, lecz wkrotce nabędzie dawney mocy, i zdrowia, a w ten czas będzie umiała cenić dzisieysze swoje położenie.

Szwaycaryia, *Włochy*, *Hiszpaniia*, *i Portugaliia*, jako też i pułnocne Państwa *Szwecyia i Daniia* nie dały widzieć interesowanemu dostrzegaczowi tegoczesney historyi żadnych wielkich, żadnych nadzwyczaynych wydarzeń; we wszystkich albowiem tych krajach ciągłém zatrudnieniem rządu, iest zupełne zgoienie blizn pozostałych po zadanych przez długie i straszne woyny ranach. Woyna Hiszpańska z insurgentami amerykańskiemi trwa dotąd z zawziętością niesłychaną, i niewiemy, na czyiey stronie było zwycięstwo.

Niederlandy robią nam miły widok Państwa w całym blasku i sile młodości wzrastającego. Woyny i krwi rozlewów niebyło; ale klęski drugiego rodzaju wycięczały Europę na zachodzie; we wszystkich prawie krainach oney nieprzerwane ulewy przeszkodziły wzrostowi zboża i innych płodów ziemi. Większa część ziem pomienionych ruskim chlebem utrzymywała życie, którego wielką ilość wywieziono s portów na *czarnym* i *Baltyckim* morzach.

Rossyia kosztowała owoców pokoiu, i spokoyności; woyska oney oprócz iednego korpusu konsystującego we *Francyi*, spoczywają na łonie oyczyzny lubey. Handel do należytey przyszedł sprężystości, przez wolność i swobodę iaką mu darowano. Rzemiosła, i Rekodzielnie idą w gorę niebojąc się wyższości cudzoziemców. Rolnictwo nową otrzymało pobudkę do doskonałości przez tak znaczny wywoz zboża. Trwałość błogiego pokoju ustali pomyslność oyczyzny kochaney. Modlitwa Rossow do Nieśmiertelnego temi się kończy słowy *Boże zachoway w czas naydłuższy dni pomazańca twoiego Alexandra.*